

Skriflesing: Mattheus 20:1-16

Heidelbergse Kategismus: **Sondag 24**

Teks: Mattheus 20:13-15

Sing- SAMESANG: Ps.87:1,5

TYDENS EREDIENS: Ps.66:1; Ps.86:4,6; Ps.84:6

By Sondag 24, broeder en suster, het ek iewers die volgende interessante twee opskrifte raakgelees. V/A 62 en 63 was die opskrif- GELOOF BY DIE ONGELOOF. V/A 64 het gepraat van die VANSELFSPREKENDE ONVANSELFSPREKENDHEID. Geloof by die ongelooft laat ons dink aan daardie man wat uitgeroep het- *Ek glo Here, kom my ongelooft te hulp*. Die reaksie van om te ontvang waarvoor jy nie gewerk het nie, hoe baie word daarvoor gewonder? Om uit genade, sonder enige verdienste van ons kant, die volle rykdom van God te ontvang, kan dit waar wees?! Sondag 23 het dit mos duidelik gemaak. Die geregtigheid van God word ons toegereken asof onself daarvoor gewerk het, terwyl jy weet ek kon daar niks van verdien nie. Ek het intendeel verdien om juis geen geregtigheid te ontvang nie. Sondag 24 trek eintlik 'n baie duidelike raam rondom Sondag 23. Daar moet geen misverstand wees nie, dat ons enkel en alleen net uit genade, geregverdig is.

Hoe die mens dit in die volle som hiervan dit eenvoudig moeilik vind om dit net só te aanvaar, is in Sondag 24 se vrae en antwoorde ingebou. ...**kan ons goeie werke nie die geregtigheid van God of 'n deel daarvan wees nie?** Die Evangelie is nou maar eenmaal nie na die mens nie (Gal.1:11). Dit breek alle vertrouwe en hoop wat die mens uit homself/haarself wil opbou tot die grond toe af, want wat ons uit onself bou is torings van Babel, waarop ons met hoogmoed wil gaan staan en wys dit en dit het ek bereik. So subtiel kan die sonde van hoogmoed 'n mens eintlik bekruipt, want ons eie harte en die geskiedenis vertel dieselfde geneigtheid dat almal van ons met ons eiegeregtigheid en hoogmoed vyande is van die evangelie van vrye genade. Om alleen deur die geloof in Christus geregverdig te word, waarin ons geen bydrae kan lewer nie, maar al ons hoop op Christus moet stel is waaroor dit hier werklik gaan.

In Lukas 7 het Simon die Fariseër Jesus genooi om by hom te eet. Terwyl hulle daar saam is kom die vrou wat niemand verwag het nie, vir baie 'n vrou met 'n reputasie daar ingebars, want het sy in haar lewe Christus die evangelie van vrye genade hoor

verkondig. Watter geweldige plek dit in haar lewe ingeneem het is nie vir mense om dit van buite te aanskou nie, net so min het die Fariseër Simon dit kon sien. In sy hart waar Jesus die vrou so naby Hom toelaat, Hy laat haar toe om haar emosies eintlik oor Hom uit te stort, waar sy vir Jesus salf en soos die salf sy liggaam oorvloei, so droog sy sommer sy voete met haar hare af. Vir Simon was dit een te veel dat hy in sy hart eintlik die evangelie van vrye genade verag, want so glo hy as Jesus waarlik 'n profeet was dan sou Hy die werke van hierdie vrou geken het. Dan sou Jesus haar op geen manier so by Hom toegelaat het nie.

Die Here bring eintlik 'n stuk van ons Kategismus die hart van Simon binne, deur 'n kort gelykenis te vertel. Twee manne wat geld skuld kom voor oë, die een skuld baie, vyfhonderd pennings, die ander een net vyftig. Nie een van hulle kon betaal nie, en so het die geldskietter al twee hulle volle skuld kwytskeld. Nou kom die vraag naby die hart van Simon, maar ook naby ons harte dat hoe word na hierdie manne gekyk. Wie behoort die geldskietter die meeste lief te hê. Tog die een wat eintlik die meeste baat uit wat gebeur het, waarvoor hy wat so baie geskuld het geen bydrae kon gee nie. Simon wat die antwoord ken en die antwoord gee, moet eintlik maar net 'n slag weet om die antwoord ook op jouself toe te pas.

Dis seker die moeilikste deel. Ons sien so maklik die onkruid in ons buurman se tuin en daar word baie oor die onkruid gepraat, terwyl ons eerder moet kyk wat in ons eie tuin aan die gang is. Die Fariseër wat die Here gedank het dat hy tog nie soos die tollenaars is nie, weer wil hy alle aandag na hom en sy werk trek, maar daar is wel ook nou die omgekeerde gevaar. Ons wat uit onself niks beter as die tollenaars is nie, moet ook oppas om die Here te dank dat ons nie soos die Fariseërs is nie. Dan is jy op 'n subtiel manier maar tog met 'n omgekeerde vorm van selfregverdiging besig, waarin hoogmoed en eieregtigheid ons ook parte speel.

Jesus vergewe nie daardie sondige vrou omdat sy nou Jesus beloon met die salf, en met haar liefde wat sy as bewys wil gee nie. Sy is nie vergewe as loon op haar liefde nie, maar die Here roem in haar liefde omdat dit die uiting is van iemand wat weet ek wat

glad nie verdien om hier te wees nie, hier is ek, die Here het my alles vergewe. Ek kan nie anders as om by Hom te wees en al my hoop om Hom te stel, want dit is alleen Hy wat dit vir my kon doen! Ek kon niks bydrae en niks doen om van my kant hierdie vergiffenis te verdien nie. So min soos die man met die 500 pennings nie eers 1 penning kon bydra nie. Jesaja 64:6 is ons almal deel van – *En ons het almal geword soos 'n onreine, en al ons geregtighede soos 'n besoedelde kleet; en ons het almal verdor soos blare, en ons ongeregtighede het ons weggevoer soos die wind...*

As die saligheid gestel net vir een-duisendste van myself afhanklik sou wees, dan was dit die swak skakel in die ketting wat in alle geval dan die hele ketting breek. Petrus skryf in 2 Pet.1:10 die belangrike deel dat *...julle jul des te meer beywer om julle roeping en verkiesing vas te maak, want as julle dit doen sal julle nooit struikel nie.* Petrus hy wat ook iemand was wat geglo het ek kan iets verdien, ek moet net op myself vertrou. Hoe het hy nie voorgegee dat hy Jesus nooit sou verlaat nie, nog minder dat hy Jesus sou verraai. Tog het dit alles voor die hanekraai gebeur.

Dit is wat ons moet besef, jy moet hierdie roeping, hierdie verkiesing vasmaak, dat ek waarlik nie op my eie krag kan staatmaak nie. Alleen dan as ek besef hoe min my eie krag my kan staande hou, maar dit is alleen God se krag, God se roeping, God se verkiesing wat my staande hou, daarom moet ek dit wat van buite kom, in my lewe vasmaak, alleen dan sal ek nie struikel nie.

Wie sy eie werke, al is dit net 'n klein deeltjie, deel van God se geregtigheid wil maak, is besig met die dwaasheid van 'n man wat sy boot wil anker, maar hy gooi aanmekaar die anker op die dek van die skip uit, terwyl dit in die storms meegesleur word. Voor 'n skip eers werklik geanker kan word, dan moet die anker eers oorboord gaan. In die vaste bodem van die see, dit waarmee ons, ons roeping en verkiesing moet vasmaak, is om met alle vertroue buite myself veranker na God te gaan en te weet God het my op die vaste bodem van sy genade en trou sy kind gemaak.

As ons geregtigheid uit ons werke sou moes bestaan, so redeneer die Kategismus dit eintlik heel logies uit, dan sou ons werke ten minste ook in alles volmaak moes wees. Voor ons nog verder daarvoor wonder het die Kategismus klaar vir ons die antwoord...**dat ook ons beste werke in hierdie lewe almal onvolmaak en met sondes besmet is.** Soos iemand dit treffend gestel het dat om God met jou werke te probeer beïndruk is soos om vervalste geld aan te bied vir iets wat onskatbaar waardevol is. Heeltyd moet ons besef Sondag 24 is besig om heeltyd ons werke, selfs die beste waarmee ons na vore kan kom, te plaas teenoor Sondag 23 wat met God se magtige reddingswerk gehandel het. Hoe kan daar enige vergelyking gemaak word, hoe kan daar enige bydrae van my kant kom om gered te word, dan moet ons maar net besef- **My goeie werke verdien niks nie...!**

Maar nou moet ons besef, so onverdienslik soos ons goeie werke wel is, so noodsaaklik is dit tog ook! Hier moet ons fyn trap en baie mooi daarop let hoe daar mense is wat die apostel Jakobus se brief en Paulus se briewe teen mekaar afspeel. Op die oor af wil mense dan beweer dat Paulus heeltemal die betekenisloosheid van ons goeie werke tot die verkryging van saligheid handhaaf terwyl hulle dan Jakobus aanhaal dat hy tog weer die absolute noodsaaklikheid van goeie werke beklemtoon. Paulus skrywe in Rom.3:28- *Dat die mens geregverdig word deur die geloof sonder die werke van die wet.* Jakobus skrywe dat *“n liggaam wat nie asemhaal nie, is dood. So is die geloof wat nie tot dade kom nie, ook dood* (Jak. 2:26) Praat Paulus en Jakobus werklik teen mekaar?! Née, broeder en suster, geloof en werke het baie met mekaar te doen, maar dit moet altyd in die regte volgorde tot mekaar geplaas word. Ons glo ook in die doen van goeie werke, maar ons mag glad nie glo dat ek met my goeie werke die hemel vir my kan oopsluit, dat ek met my goeie werke iets tot my saligheid kan bydra nie.

Openbaring 14:13 gee ons eintlik die antwoord. Daar staan...*salig is van nou af die dode wat in die Here sterwe. Ja sê die Gees, sodat hulle kan rus van hulle arbeid, en hulle werke volg met hulle...* Hier sien ons, goeie werke is nie soos sleutels waarmee ek die deur van my saligheid kan oopsluit, soos die Roomse kerk en die Fariseërs wil leer nie, maar jou werke volg jou. Dit is wat agterna kom, nadat ons reeds “deur die genade alleen deur” kon ingaan. Om dit alles in Christus te hoor, is om te besef Paulus en Jakobus

praat ten volle uit een mond want skryf Paulus ook in Ef.2:10- *In Christus Jesus het Hy ons geskep om ons lewe te wy aan die goeie dade waarvoor Hy ons bestem het.* Wie waarlik in die geloof in Christus is, waarlik as jy in Christus ingeplant is, dan sê die Kategismus **dit is onmoontlik dat 'n mens wat deur 'n ware geloof in Christus ingeplant is, nie vrugte van dankbaarheid sal voortbring nie.**

'n Ware lewende vrugdraende geloof, ons praat nie van huigelaars wat met skyngeloof hulle lewe vul nie, sulkes met 'n ware geloof is soos die boom van Psalm 1. Wat geplant is by waterstrome en sy vrugte gee op sy tyd. Die regverdige is 'n planting van die Here wat uit sy onvrugbare natuurgrond oorgebring is in die nuwe lewensgrond naamlik Jesus Christus. Psalm 92 sluit so pragtig hierby aan- Die regverdige wat sal groei soos 'n palmboom; hy wat sal opgroei soos 'n seder op die Libanon, is alles ingebring in waar God hulle geplant het- *Geplant in die huis van die Here sal hulle groei in die voorhawe van onse God.*

Die genade gaan alles vooraf, maar nou kom daardie vanselfsprekende onvanselfsprekendheid. 'n Boom wat by God se waterstrome geplant is sal spontaan, as Christus die boom voed, dit wat ons nie maar vanselfsprekend kan aanvaar nie, maar as hierdie onvanselfsprekendheid plaasgevind het, dan is dit vanselfsprekend dat die boom vrugte sal voortbring. Goeie vrugte wat die gawes van Gees en Woord goed maak, dit is en bly vrugte van dankbaarheid. Hoe duidelik stel Christus dit- *Ek is die wingerdstok, julle die lote. Wie in My bly en Ek in hom, dra baie vrugte (Joh.15:5).* Sulke goeie werke is eintlik die bewys nie dat ek die saligheid nog moet verkry nie, maar dat ek die saligheid deur die geloof in Christus reeds besit.

Maar nou kom daar selfs in die Kategismus 'n nog meer verrykende deel by! Goeie werke word beloon! Dit wat die Here vir Abraham in Genesis 15:1 sê is tog nog altyd waar- *Vrees nie Abram- Ek is vir jou 'n skild en jou loon is baie groot.* Ons lees ook in Psalm 19:12- *In die onderhouding van God se gebooie lê 'n ryke beloning.* Hebreërs 11:26 skryf ook van Moses as daar staan- *hy het die smaad van Christus groter rykdom geag as die skatte van Egipte omdat hy na die beloning uitgesien het.* Christus het dit

Self so duidelik gesê- *Salig is julle wanneer die mense julle beledig en vervolg en valslik allerhande kwaad teen julle spreek om My ontwil. Verbly en verheug julle omdat julle loon groot is in die hemele...* Nog een voorbeeld is Paulus in 2 Kor 5:10 as hy skrywe- *almal sal voor die regterstoel van Christus verskyn, sodat elkeen kan ontvang volgens wat hy tydens sy aardse lewe gedoen het, of dit nou goed was of kwaad.* Niemand van ons kan daarvoor twyfel dat goeie werke deur God beloon word net soos slegte werke deur Hom gestraf word.

Dit is wel baie duidelik in alles moet ons selfs die beloning sien as genade. Dit is genade, dit is alles genade. Daarom as ons praat van God se beloning dan is dit beter om selfs die beloning 'n genadeloon te noem. Mattheus 20 bring dit eintlik alles vir ons so mooi saam. Die heer wat met sy slawe ooreengekom het dat vir die dag se werk hy hulle een penning sal betaal. Hulle het vroeg uitgegaan, ons kan maar sê 6h00 was hulle alreeds in die wingerd hard aan die werk. Die heer kom agter daardie arbeiders is te min. Hy huur nege uur nog 'n span by, twaalf uur kom daar nog 'n span by, en selfs drie-uur die middag, kort voor dit eintlik tjaila-tyd moes wees, drie ure voor tjaila-tyd kom daar nog nuwes by, en selfs op die elfde uur, toe daar vir die dag se werk eintlik maar net nog een uur se werk gedoen kon word, toe kom daar nog nuwes in die wingerd in. Hulle het nie naastenby so hard soos daardie wat vanoggend ses-uur al begin het gewerk nie. Toe die dag op sy einde is, toe roep die heer al hierdie arbeiders bymekaar, hulle wat lank en kort gewerk het is nou een span, en hy betaal hulle almal een penning, dit wat sy woord, sy ooreenkoms van die begin af was.

Die mens in die gelykenis, daardie arbeiders wat oor die hitte van die dag, die volle dag gewerk het, hulle het kamtig 'n saak van reg teenoor die heer van die slawe wil stel. Is dit regverdig wat hier gebeur? 'n Mens voel amper dit is seker tog nie heeltemal reg nie. Selfs hulle wat die langste gewerk het kry hulle geld ook laaste. Hulle sien presies hoe en hoeveel word dié betaal wat baie korter as hulle gewerk het.

Broeder en suster, hierdie gelykenis is eintlik maar die toets van die hele som waaroor Sondag 24 handel. Is ons mense wat beloon wil word, omdat ons dink ons 'n beloning

verdien, of is ons eens met die heer van daardie wingerd dat ons nie oor mekaar en mekaar se werktyd kan oordeel nie. Hy, die heer het sy woord gehou, en hy die heer is in alle geval heer van sy wingerd. Hy hierdie heer, is in alle geval die Here wat God is. Hy wat uit vrye genade beloon. Hy wat aan ons wys dat die laastes selfs nog ryker beloon kan word as die eerstes. Dit is wat eintlik voor hierdie gelykenis staan- die laaste vers van Mattheus 19- *Maar baie wat eerste is sal laaste wees, en wat laaste is, eerste!*

Ons wat met die beloning van ons Hemelse Vader kan reken, dit word so 'n ryke loon. Die Kategismus deel dit in twee. Die beloning in hierdie lewe en in die toekomstige lewe. Soos iemand dit gestel het, die beloning is in alle geval in oorfloed. Die glase waaruit die wyn van die nuwe lewe gedrink word mag miskien nie almal ewe groot glase wees nie, maar almal van hulle is so vol geskink dat hulle in alle geval oorloop. Dit is ook só dat nie almal wat die Here liefhet welvaart as loon ontvang nie. Tog is daar niemand wat vandag hier kan sê, maar dat die Here my nog nie geseën het nie. Wie die Here vrees deel eenvoudig in sy seëninge. In sy guns, in sy liefde, in sy gemeenskap, want dit is in alle geval meer werd as al die skatte van die wêreld, want dink aan Lasarus, hoe treurig sy lewe op aarde was, honde wat sy wonde lek, so sleg het hy op aarde daar uitgesien, maar na alles is hy in die heerlikheid van die ewige lewe, waar hy niks van kon verdien nie! Die loon van die toekomstige lewe is as ons eenmaal as erfgename van die Vader die volle loon sal ontvang. Die erfenis van die ewige lewe op hierdie aarde.

Die laaste woord wat die Roomse mens, die Remonstrantse mens, ja die Fariseërs het almal nog so 'n laaste hou teen die leer van die vrye genade wou probeer inbring. Dit maak kamtig mense onverantwoordelik. Vir ons kinders leer ons as jy dit verniet kry dan waardeer jy dit nie. In die geloof wil hulle ons nou dieselfde leer. Hierdie leer dat 'n mens deur genade, sonder enige verdienste gered word, kweek dit nie sorgelose en goddelose mense nie?! Dit is **onmoontlik** sê die Kategismus!

Ons het oor die goeie boom wat spontaan die goeie vrug sal lewe, klaar gehandel. Dit is nie maar vrugte wat daardie boom aangehang word nie, dan is dit wel bedrieglik, maar vrugte uit daardie boom gegroei, as dit 'n goeie boom is, sal die vrugte goed wees. Ja in

plaas van dat mense probeer om Jakobus teenoor Paulus af te speel laat ons eerder met Jakobus dit alles van die begin af saamlees, 'n geloof sonder werke is werklik dood.

Dit is van die begin af in alle geval 'n dooie geloof, en so 'n dooie geloof kan ons nie salig maak nie. Maar wie in Christus lewe, sal nie eers agterkom wanneer hy met goeie werke besig is nie. Dit word as't ware sy tweede natuur om goed te wil doen. Dit gebeur wat Petrus so treffend verwoord- deur sy goddelike krag ...*het hy ons deelgenote gemaak van die goddelike natuur* (2 Pet.1:4). Daarin gee die Here werklik die geaardheid om die goeie te wil doen. Dan sal 'n mens by die deug wil voeg die kennis en by die kennis die selfbeheersing, en by die selfbeheersing die lydsaamheid, en by die lydsaamheid, die godsvrug en by die godsvrug, die broederliefde en by die broederliefde, die naasteliefde. Ons kan saam met die Kategismus afsluit juis deur wat Petrus sê- dit is alles behalwe dat sulke mense goddeloos en sorgeloos gemaak kan word, intendeel, *by wie hierdie dinge, (hierdie reeks van goeie werke soos ons dit nou sopas hier genoem het) nie aanwesig is nie, is blind en kortsigtig en het die reiniging van sy vorige sondes vergeet* (2 Pet.1:5-9). Dit is 'n Goddelike vanselfsprekendheid dat 'n goeie boom goeie vrugte sal dra. Laat ons dit tog nie onvanselfsprekend wil maak nie.

AMEN

Vrae uit Sondag 24

1. Hoe sal ons werke moet wees as dit 'n bydrae tot ons geregtigheid voor die regterstoel van God sou kon lewer?
2. Hoe moet ons die gedeelte in die Woord van die Here verstaan dat die Evangelie nou maar eenmaal nie na die mens is nie (vgl. Gal.1:11)?
3. Hoe lyk ons beste werke?
4. Wat kan ons van die vrou wat so by die ete van Jesus en Simon die Fariseër ingebars het se geloof aflei?
5. Het die Here haar vergewe as beloning op haar liefde wat sy daar bewys het?
6. Hoe het Simon oor dit alles geoordeel?
7. Wat was die gelykenis wat Jesus direk daar vertel het en watter betekenis moet daaruit na vore kom?
8. In watter opsig kan ons sê dat die Here eintlik Sondag 24 die hart van Simon wou inbring?
9. Wat is die betekenis van die roeping en verkiesing wat vasgemaak moet word waarvan ons in 2 Pet.1:10 van lees?
10. In watter opsig is die beeld van 'n anker en 'n skip op Sondag 24 van toepassing?
11. Hoekom is goeie werke waarmee ons niks kan verdien nie tog wel ook noodsaaklik?

12. Hoe moet ons die mense antwoord wat beweer dat Jakobus en Paulus mekaar rondom die doen van goeie werke weerspreek?
13. Hoe moet ons Openbaring 14:13 verstaan?
14. Word goeie werke wel beloon? Motiveer u antwoord.
15. Op watte gronde moet hierdie beloning wel 'n genadeloon genoem word? Motiveer dit met die gelykenis uit Mattheus 20.
16. Hoe verdeel die Kategismus hierdie beloning wat ons ontvang?
17. Die feit dat mens dit alles uit genade ontvang, kan dit nie oorsaak wees dat ons dit nie regtig waardeer nie?
18. Wat gebeur met die boom in Matt.7:19 wat nie goeie vrugte dra nie.

